

"Kiezen voor een andere verzelfstandiging en professionalisering"

Het WoonNetwerk

Presentatie 17 maart 2009

discussie n.a.v. proefschrift onder titel
'Verhalen en Prestaties
een onderzoek naar het gedrag van woningcorporaties'

Vrije Universiteit
Bestuur & Organisatie

Gedrag woningcorporaties

- Opzet en uitkomsten promotieonderzoek
- Reacties op onderzoek
- Discussie 'andere verandering':
 - Alternatief voor private bureaucratie
 - Economisch optimaliseren
 - Autonomie in open verbinding
 - Andere mix formeel / informeel en andere keuze interactiemechanismen

Probleemstelling

- Welk gedrag van woningcorporaties is waar te nemen, en hoe valt dat gedrag te verklaren?

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

3

Opzet onderzoek

- Hybride organisaties geen theorie
- Schets voor verklarend kader
- Eerst: waarnemen van gedrag
- Dan: doordenken van gedrag aan hand van literatuur > nieuw kader
- Verklarend kader toepassen
- Kader gebruiken voor verandering

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

4

Waarnemingen onderzoek

- Empirisch onderzoek met statistische analyses van verantwoordingsinformatie (2002): cijfers, teksten en beelden (CFV, WSW) en omgevingsinformatie (CBS, WBO 2002)

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

5

Waargenomen gedrag (1)

- Ongevoeligheid in gedrag voor omgevingsfactoren
- Organisatieschaal dominant in gedrag
 - negatieve effecten schaalgrootte
 - 'professioneler': beter in bespelen van institutioneel veld

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

6

Waargenomen gedrag (2)

- Markt: wel de attractie van marktactiviteiten, niet de calculerende tucht
- Publieke taak: financiële continuïteit dominant, grote spreiding en vermindering aanbod voor doelgroep
- Gemeenschap: verschuiving naar non-lokaal institutioneel veld

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

7

Verklaringen met theorie

- Niet de *positie* maar de *werking* van organisaties centraal stellen
- Universeel organisatiegedrag
- Alternatief voor historisch institutionele verklaring

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

8

Verklaring algemeen

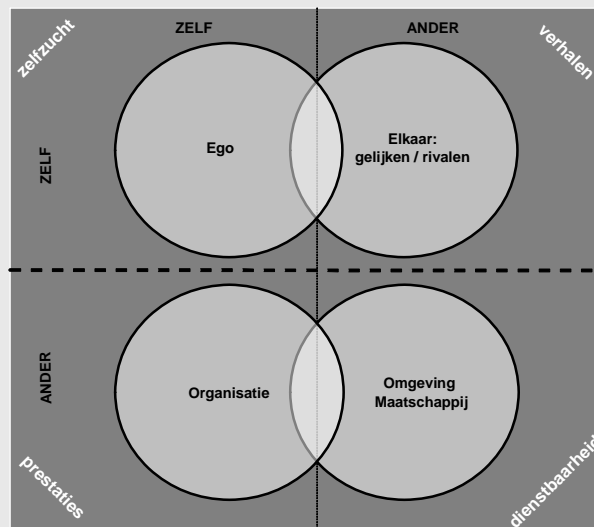
- Meerwaarde ongrijpbaar
- Veel vrij geld in omloop
- Ontkoppeling van situatie, risico's, beslissingen, middeleninzet en resultaten
- Overcommitment bij strategische beslissingen (fusies, investeringen)
- Tweelaagse bestuursvorm eerder bron van instabiliteit dan corrigerende macht

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

9

Verhalen en Prestaties

Uitkomsten i.r.t. ander onderzoek en studies

- Sloopenquête Thomsen
- Proefschrift Dreimüller
- Proefschrift Helderma
- Commissie Sas
- Commissie Schilder
- Enige tegenspraak met onderzoeken uit de 'verhalenlijn'.

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

11

Oppositie tijdens promotie

- Helaas geen wetenschappelijk debat
- 'Onderzoeksvraag niet relevant'
- 'Kritische uitkomsten terwijl het toch goed gaat met de sector'
- 'Aanbevelingen te weinig om het lijf'
- Verbetering vanuit corporaties zelf is zwak antwoord ('zelfregulering')

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

12

Reacties in gesprekken

- De gesprekspartners schetsen vooraf ongevraagd passages uit het proefschrift
- Uitkomsten kritisch: instituut afschaffen?
- Hoop op open debat in de sector
- Proefschrift gaat in de kern over leren en ontwikkeling van mensen in organisaties
- Theorie razend interessant biedt zowel wetenschappelijk als praktisch veel nieuwe perspectieven

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

13

Discussie: bedrijfsmodel

- Onafwendbare opkomst van private bureacratieën met strategische top voor bediening institutioneel veld
- Alternatief:
 - Responsieve taakgerichte organisaties
 - Adaptieve en transitieve organisaties, ofwel kies voor verandering en organisatie vanuit de opgave

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

14

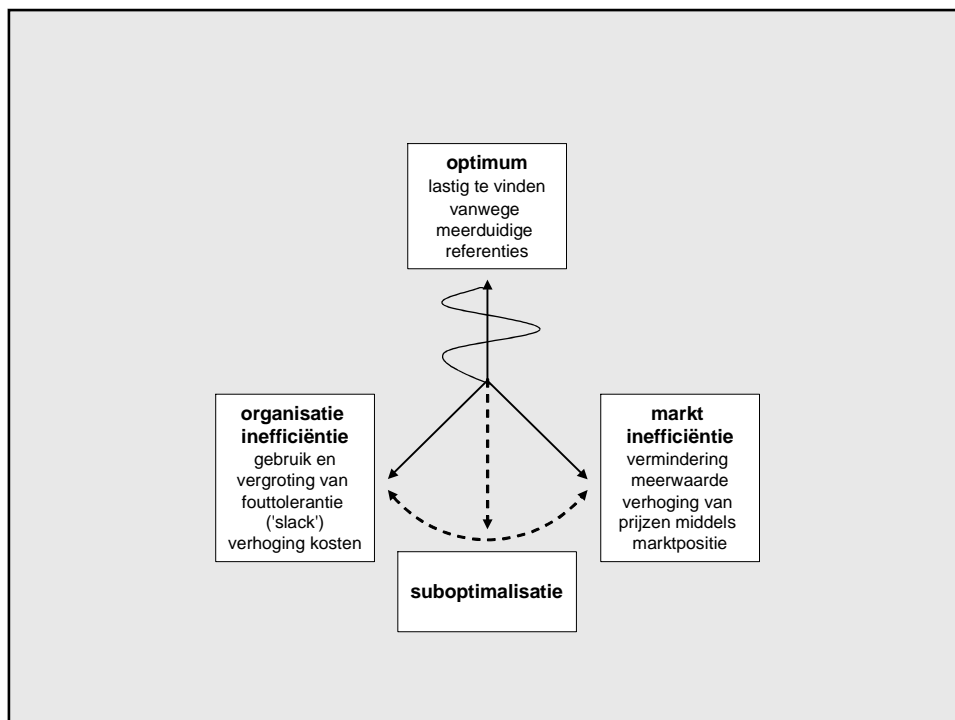
Toelichting economisch model

- Scheiding eigendom en leiding
- 'Owned by no-one'
- Complexer in beoordeling:
 - rendement risico en *VH-belang*
 - strijdige en overlappende doelen
 - geen marginale optimalisatie
 - geen eenduidige referenties

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

15

Discussie: optimalisatie

- Professionalisering meedoen met de markt en verhoging van de kosten, grotere foutmarge vanwege strategieën
- Alternatief:
 - Zoek naar grijpbare meerwaarde
 - Kies strategie vanuit opgave en meerwaarde
 - Vaar niet blind op 'practices', verander op basis van eigen (lokale) intelligentie
 - Maak onderscheid tussen activiteiten, weeg meer af, stel consequent succes en falen vast
 - Ontwikkel gezamenlijke referenties

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

17

Discussie: autonomie

- Professionele autonomie vergelijkbaar met andere beroepsgroepen
- Alternatief:
 - Open verbindingen met gemeenschap
 - Zelfstandiger beslissen ('nee' kunnen zeggen)
 - Succes of falen door gemeenschap laten beoordelen
 - Scherm niet af maar organiseer tegenspraak

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

18

Discussie: informeel formeel

- Informalisering van leiding en toezicht; formalisering werkvloer
- Alternatief:
 - Meer kader voor handelen bestuurders
 - Doortastender toezicht
 - Weersta verkeerde effecten reputatie en sociale vergelijking
 - Organiseer en werk zoveel mogelijk door middel van vertrouwen

17 maart 2009

Rik Koolma adviseur VH&RO

19

RIK KOOLMA
adviseur Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ontwikkeling
dr.ir. H.M. Koolma
Rotterdamse Rijkweg 17a
3043 BG Rotterdam
010 4155048 T
010 4375165 F
06 53981062 M
rik.koolma@planet.nl
www.rikkoolma.nl

17

20